No. 44. 1843.

BREDASCHE COURANT.

STAATS-, LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Dingsdag 11 April.

DE GEDEPUTEERDE STATEN DER PROVINCIE *NOORD-BRABAND*, in aanmerking nemende, dat overeenkomstig de deswegens bestaande voorschriften en verordeningen, in den loop van dit jaar moet plaats hebben de herijking der in den jare 1842, en vroeger geijkte *lengtematen*, *inhoudsmaten* en *gewigten*, alsmede de onderscheidene *tinnen*, *blikken* en *houten vochtmaten*.

Hebben geordonneerd en ordonneren bij deze:

Art. 1. De herijking van alle de hiervoor bedoelde maten en gewigten, zal binnen deze Provincie een aanvang nemen *op den twintigsten april* 1843, en *uiterlijk op den eersten augustus daaraanvolgende* moeten zijn afgeloopen.

Art. 2. Deze herijking zal geschieden door de Arrondissements-Ykers, elk over de geheele uitgestrektheid van zijn Arrondissement, doch in de Gemeenten die daarvoor aangewezen zijn op den staat volgende aan den voet van deze ordonnantie.

Art. 3. Ten einde de herijking voor de ingezetenen te faciliteren, zullen de Ykers, gedurende den tijd hiervoor bepaald, binnen de op den bedoelden staat aangewezen Gemeenten van hun Ressort, de vereischte zitdagen houden, naar mate dat zich in dezelve meer of minder kooplieden, winkeliers, fabrijkeurs, handwerk- en neringdoende lieden bevinden.

Art. 4. De Ykers zullen ten minsten acht dagen bevorens aan de hoofden der Plaatselijke Besturen kennis moeten geven van den dag of de dagen, waarop zij voor hunne Gemeenten, binnen de daartoe aangewezene Gemeenten, zullen vaceren; zullende de Burgemeesters der Gemeenten hunne ingezetenen, op de gebruikelijke wijze, tijdig moeten verwittigen, zoo wel van de bepaalde zitdagen, als van de plaatsen alwaar die zitdagen zullen gehouden worden.

Art. 5. Voor zooverre de Ykers, wanneer zij zich ter herijking in de Gemeenten bevinden, het doelmatig mogten oordeelen, van hun verblijf tot dat einde nog eene nadere aanzegging aan de ingezetenen te doen, zullen zij daartoe gebruik kunnen maken van den Veldwachter der Gemeente, mits daartoe tijdig bij den Burgemeester aanvrage doende, welke, ten zij gewigtige redenen dit mogten verhinderen, aan hunne aanvrage zal behooren te voldoen; zullende de Veldwachters voor die diensten evenwel van den Yker geene beloning kunnen vorderen.

Art. 6. De Burgemeesters der Gemeenten in welke de herijking zal geschieden, zullen aan den Yker een behoorlijk lokaal, ter verrigting zijner werkzaamheden, moeten aanwijzen.

Art. 7. Als merkteeken der herijking over den jare 1843, zullen de Arrondissements-Ykers zich bedienen van de letter Y.

Art. 8. Zij zullen voor de herijking niet meer of minder mogen vorderen, dan het loon bij het tarief bepaald, te weten:

Voor de ijzeren gewigten.

Stukken van	1	tot	5	Nederl. ponden,	5 cents.
»	5	»	20	»	12½ »
»	20	»	50	»	15 »

Voor de koperen gewigten:

wordt de helft meerder betaald dan voor de ijzeren.

Voor het verdeelde Nederl. pond, daaronder begrepen al de stukken waaruit hetzelve bestaat . . . . . 15 cents.

Voor afzonderlijke stukken, van het stuk van 9 oncen af tot het kleinste loé, per stuk. . . . . 2½ »

Voor het medicinaal pond. . . . . 5 »

Voor hetzelve verdeeld. . . . . 15 »

Voor de Lengtematen:

Voor de el, halve el, palm en dubb. palm. . . . 2½ »

» » dubbelde el en 5 dubbelde el. . . . . 7½ »

» » gewone el als maatstaf. . . . . 5 »

» » roede en dubbelde roede. . . . . 12½ »

Voor de houten en ijzeren Inhoudsmaten:

Voor de mudde . . . . . 50 cents.

» » halve mudde . . . . . 30 »

» » een vierde mudde. . . . . 20 »

» » 20 kop, 10 kop en 5 kop; dubbel, enkel en halve kop, en verdere onderdeelen . . . . . 10 »

» » 2 kop, kop, halve kop en verdere onderdeelen . . . . . 5 »

» » 1 kop en verdere onderdeelen . . . . . 5 »

Voor de drie onderscheidene tonnen:

Voor de halve mudde . . . . . 80 »

Voor de heele mudde . . . . . 80 cents.

» » dubbelde » . . . . . 160 »

Doch als turfton . . . . . 80 »

Blijvende niet te min het ijkloon voor eene naar verhouding vermeerderde turfton op den ouden voet bestaan.

En voor de dubbelde mudde in cilindrischen gedaante . . 80 cents.

Voor de koperen maten, tot de korenschalen behoorende, het dubbel van het ijkloon voor de houten maten.

Voor de gewigten, tot de korenschalen behoorende, het gewoon ijkloon voor de gewigten.

Voor de onderscheidene tinnen, blikken en houten Vochtmaten:

Voor de dubbelde Nederlandsche kan . . . . . 10 cents.

» » Nederlandsche kan (litre) . . . . . 7½ » »

» » halve Nederlandsche kan en verdere onderdeelen . . . . . 5 »

Zijnde van den jaarlijkschen herijk uitgezonderd, de flesschen, steenen en zanden kannen en kruiken, als welke slechts eenen ersten ijk behooren te ondergaan.

(Het vervolg hierna.)

FRANKRIJK.

PARIJS, den 8sten April.

De Prins *August* van Coburg Cohary, verloofde der Prinses *Clementine* is gisteren avond op het Palais Royal aangekomen. Het huwelijk blijft op den 20sten bepaald.

De koning heeft den luitenant-generaal *Rindorel* het gezantschap van den graaf *van Parijs*, den erfgenaam van den troon, toegezonden.

De pairs hebben gisteren het ontwerp van wet tot de organisatie van den staatsraad met 101 tegen 14 stemmen aangenomen.

— De overeenkomst tot het postwezen tusschen Frankrijk en Engeland is den 3den dezer te Londen gesloten geworden. Ten gevolge van dien, zal het brievenport tot op de helft worden verminderd.

Daarentegen vernemt men, dat de onderhandelingen tot een verdrag van commercie tusschen beide Rijken geheel afgebroken zijn. Wel is waar moet dit verdrag sedert twee maanden in overweging zijn, en niet dan op de ondertekening wachten; daarin moeten echter onderscheidene bepalingen vervat zijn, welke de heer *Guizot* aarzelt bekend te maken, en waarvan hij eene geschikte gelegenheid afwacht. Onderscheidene leden van het kabinet zouden zich tegen de ondertekening van het verdrag verklaard hebben, bijaldien het Engelsch bewind niet in eenige wijzigingen bewilligde. Men verzekert overigens, dat de Engelsche gezant sedert eenige dagen op nieuw pogingen heeft aangewend, om een einde aan die zaak te brengen.

— Er zijn brieven uit Guadeloupe tot het begin van Maart, ontvangen. Dezelve luiden steeds bedroevende. Het blijkt meer en meer, dat de aanvankelijke opgaven, wel verre van overdreven te zijn geweest, beneden de waarheid zijn gebleven. Het getal der dooden te Pointe-à-Pitre wordt thans gebragt tusschen de 5 en 6000, volgens anderen op nog hooger. Dagelijks verlieten ingezetenen de stad, zoodat de geheele bevolking op niet meer dan 8000 zielen geschat werd. Het ergste van alles was, dat de gele koorts thans uitgebroken was, zoodat degenen welke door de aardbeving gered waren, nu door die ziekte ten grave werden gesleept. Rivieren spoelden modder op, in plaats van frisch water. « In de stad, aldus leest men in een brief, is de stad gelijk naar Palmyra. »

— Den 3den heelt de regent *Espartero* te Madrid de wetgevende kamers, in eene vereenigde zitting, met de volgende spraak geopend:

Mijne heeren de Senateurs en Gedeputeerden!

» U rondom den troon van *Isabella II* te vereenigen, is uwe wijsheid en ijver bekend te werken tot de [illegible] gelen die den staat [illegible], smaak ik de

universte voldoening, met de vleijende hoop op te vatten, dat gij de taak die op de tegenwoordige wetgevende kamers rust, volkomen vervullen zult ten beste van de monarchij en van de koningin.

» Sedert de taak der vorige kamers opgehouden heeft, is de in betrekkingen die wij met de gouvernementen der andere landen onderhouden, eene verandering voorgevallen.

» Ten aanzien van onzen binnenlandschen toestand strekt het mij tot genoegen den ijver en de regtvaardigheid der regtbanken en regterlijke autoriteiten te erkennen, in weerwil der onvolledige organisatie van de regterlijke magt en de gebreken in de bestaande wetgeving. Deze moeijelijkheden zullen weggenomen worden door eene goede organieke wet en door de gewenschte hervorming onzer wetboeken, waartoe het gouvernement u eenige gepaste maatregelen zal voorstellen.

» De financiele toestand vereischt inzonderheid de aandacht der cortes. Er hebben belangrijke hervormingen plaats gehad, zoo in het beheer en de comptabiliteit der openbare inkomsten, als in het stelsel van beheer voor den verkoop der domeinen; maar, zonder de noodige middelen, niet alleen om de gewone en loopende uitgaven van de openbare dienst te dekken, maar ook alle achtervolgelijk aangegane verpligtingen, ten gevolge van het gemis van evenwigt waarin beide tegenover de ontvangsten der schatkist staan, zal het dagelijks moeijelijker worden om tot eene volkomen en voldoende administratie van dit voorname levensgedeelte van het staatsbestuur te geraken. Uwe het budget dat U ter overweging zal gegeven worden zal mijn U tevens andere wetsontwerpen aanbieden, welker bekamelijkheid en nut de cortes op eene geschikte wijs zullen beoordeelen. De cortes gevoelen al te zeer het belang van het staatscrediet om de maatregelen niet te ondersteunen, die hun eveneens zullen worden voorgesteld tot verbetering van dat credit.

» Te midden der schaarsheid aan hulpmiddelen is de marine het voorwerp van een bijzonderen ijver geweest, blijkbaar in de bedrijvigheid in onze arsenalen, en in het zenden van expeditien naar onderscheidene punten. — Het gouvernement wilde in het leger wijzigingen brengen, voordeelig tot verligting der bevolking. Reeds waren eenige ontwerpen aan de cortes aangeboden, toen een onverwachte opstand die voorzigtige besparingen eensklaps hebben verlamd, en men heeft de geheele openbare magt moeten gebruiken, om dit groot kwaad te bedwingen. Het leger heeft op dat tijdstip, even als altijd, het voorbeeld van gehoorzaamheid en krijgstucht gegeven, zoowel als van dapperheid en getrouwheid. Aan die dengden en aan de niet minder edele als kloeke medewerking van de nationale garde, is de opstand, die zoo noodlottig had kunnen worden, indien men hem worden laten schieten, in de geboorte gestikt en de rust volkomen hersteld. Onder begunstiging dier rust, met behulp der daargestelde hervormingen, nemen 's lands materiele belangen dagelijks toe, onze gemeenschap breidt zich uit, landbouw en nijverheid werken krachtdadiger op onzen handel en het openbaar onderwijs ondergaat aanmerkelijke verbetering.

» De wetten die het gouvernement, in overeenstemming met de constitutie, aan uw onderzoek zal onderwerpen, zullen bijdragen tot verbetering der administratie, tot voltooijing der ontwikkeling van alle takken van openbaar onderwijs, en tot verheffing van de instelling der nationale garde, het openbaar orde vrijheid en de weldadigheid; tot de hoogte die den spaanschen naam roemrijk maakte. Inmiddels is het mij eene zelfvoldoening U aan te kondigen, dat tegenwoordig de vrede, de wet en de orde over de geheele uitgestrektheid van de monarchy heerschen. Een hoogstgelukkig oogenblik, waarop de cortes en het gouvernement de roemvolle gelegenheid vinden (welke hunne vaderlandsliefde hen niet zal laten ontglippen) om te doen hetgeen de natie verlangt en dat wij verschuldigd zijn aan de doorluchtige en jeugdige vorstin, die wij hier op den troon haarer voorvaderen gezeten zien. Het land, Mijne Heeren de Senateurs en Gedeputeerden, verlangt wetten die den staat op zijne grondslagen bevestigen, wetten geschikt om de bronnen van den nationalen voorspoed te openen; ziedaar, hetgeen waardig is en nuttig voor het land en de koningin *Isabella II*, zoodat H. M., wanneer zij, op het gelukkig oogenblik dat nadert, de teugels van het bestuur over haar volk in handen neemt, geen hinderpalen ontmoete tot daarstelling van het geluk dat haar standvastig doel is, hetzelve bereidt, en zij in de zegeningen en de toejuichingen, die zij rondom zich zal hooren opgaan, de zoetste vruchten moge plukken van onze zorgen en opofferingen."

De troonrede is door de leden met de grootste stilte aangehoord; geene toejuiching werd er aangeheven, bij de komst zoo min als bij het vertrek van den regent. De jonge koningin was bij de plegtigheid tegenwoordig en in hetzelfde rijtuig met den regent gezeten.

De ministers schijnen, alhoewel nog niet officieel, te kennen te hebben gegeven, dat zij zouden aftreden zoodra de kamer geconstitueerd was.

— Berigten uit Alexandrie tot den 25sten Maart met dezelfde gelegenheid ontvangen, melden, dat de onderkoning zich tegenwoordig te Cairo ophield en er de terugkomst van Prins *Albert* van Pruissen afwachtte, die thans in Opper-Egypte reisde. Waarschijnlijk zou de onderkoning het zomerseizoen in Alexandrie doorbrengen, na het gedeelte van Neder-Egypte te hebben bezocht waar de landbouw het meest beoefend werd. De omstreken van Cairo waren door een heerleger sprinkhanen bezocht, die echter gelukkig spoedig verdwenen waren.

— Ter beurze van heden (8 April) waren genoteerd: 5 pCt. 121,10; 3 pCt. 83,15; Nap. r. 108,50; Sp. Ardoin 31; Rom. L. 107½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 7den April.

In de Duitsche dagbladen leest men het volgende berigt uit Rome:

» De geschillen tusschen Rusland en den Heiligen Stoel worden van dag tot dag van eenen meer bedenkelijken aard, en waarschijnlijk zou het reeds tot eene openbare breuk gekomen zijn, zoo men de gevolgen daarvan niet schuwde. De Russische diplomatie tracht voordurend de in Polen en Rusland tegen de Katholyken genomen maatregelen te regtvaardigen en den Pauselijken Stoel te overtuigen, dat de Keizer de belangen zijner Katholyke onderdanen geenszins benadeelen. Daarentegen meent de Pauselijke regering steeds meer dan te veel te hebben toegegeven, en acht het onbestaanbaar met de belangen der kerk, iets toe te staan, wat slechts van verre als eene goedkeuring der handelwijze van Rusland zou kunnen uitgelegd worden. Men verwacht dan ook, dat Z. H. de Paus eerlang in eene nieuwe allocutie de verdere grieven van den Heiligen Stoel tegen Rusland zal blootleggen. Dat onder deze omstandigheden de begonnen onderhandelingen geen gevolg gehad hebben, kan niet bevreemden. De Pauselijke regering moet onder anderen aangedrongen hebben op de afzetting van verscheiden bisschoppen, op teruggave der in beslag genomen goederen van de geestelijkheid en van de Katholyke kerken, welke aan de schismatieke Grieken overgegeven zijn, op de toelating van een Pauselijken nuntius te St. Petersburg en op de vrijheid der briefwisseling van de Katholyke geestelijkheid in Rusland met Rome — alles voorwaarden, die de Russische regering nooit zal bewilligen. Deze vorderde daarentegen vóór alles, erkenning der door haar benoemde bisschoppen, en verdedigde de genomene maatregelen als noodzakelijk voor de eenheid van het bestuur en te meer daarmede, dat in Polen woelingen onder de geestelijkheid ontdekt waren, die de veiligheid van den Staat in gevaar brachten. De onlangs door de Russische regering bevolen verplaatsing der Katholyke hoogeschool uit Wilna naar St. Petersburg, heeft te Rome een smartelijken indruk gemaakt. Men beschouwt dien maatregel als den laatsten en gevoeligsten slag, die aan de onafhankelijkheid van de Katholyke geestelijkheid toegebragt kon worden."

— In brieven van de Turksche grenzen, gedagteekend den 26 Maart, worden thans nadere, zoo men zegt, stellige bijzonderheden medegedeeld nopens den inhoud van het *ultimatum*, betrekkelijk het Servische vraagstuk. Rusland zou verlangen: 1°. Onderzoek en bestraffing tegen de aanleggers van de plaats gehad hebbende omwenteling; 2°. Dadelijke afzetting van *Karageorgievitsch*, en 3°. eene nieuwe keuze naar 's lands wetten. Daarentegen was het den Sultan verooloofd, om den firman van zijn' overleden' vader, waarbij aan de familie *Obrenovitsch* de erfelijkheid van de Servische Vorstelijke waardigheid wordt verleend, te vernietigen en wanneer de bezwaren tegen Vorst *Michael* gegrond waren, dezen buiten het getal der candidaten voor de nieuwe Kenze te sluiten. De heer *von Butenieff* zou met dat *ultimatum* bevel bekomen hebben, een' termein van slechts 24 uren te bepalen, en wanneer binnen denzelven geen voldoend antwoord werd gegeven, alle betrekkingen met de Porte af te breken, en zich vooreerst naar Bujukdere te begeven, alwaar een Russisch oorlogsschip is gestationneerd.

ENGELAND.

LONDEN, den 8sten April.

De Rijks inkomsten hebben over het jaar, eindigende met 5 April, 714,983 p. s. en over het vierendeeljaar 1,748,945 p. s. meer opgebragt dan in de daarmede overeenkomende tijdkringen.

De bekendmaking van deze uitkomsten nopens de Rijksinkomsten is met veel voldoening vernomen, als bewijzende een tevredenstellend natiomalen bloei. Nog altijd heeft wel de vermindering in de opbrengst der in- en uitgaande regten en der accijnsen niet opgehouden, maar de schade, die de schatkist daardoor lijdt wordt meer dan goed gemaakt, anderdeels door een half millioen ponden sterlings van de voor China betaalde schatting, anderdeels door de opbrengst der belasting op de inkomsten, die in het afgeloopen vierendeeljaars voor het eerst aan de verwachting heeft beantwoord. De opbrengst dier belasting bedraagt over de 9 maanden, dat zij thans in werking is, p. st. 2,456,288.

— Volgens berigten uit Haïti tot den 3 Maart, had de opstand tegen den president *Boyer* toen aldaar een zeer bedenkelijk aanzien bekomen. De tegen de opstandelingen uitgezondene regementen hadden zich met hen vereenigd.

— De houders van Amerikaansche effekten, de noodzakelijkheid

[illegible] hebben vrijdag ll., door eene deputatie uit hun midden, een [illegible], van ruim negen honderd ondertekenaren voorzien, aan den Amerikaanschen ambassadeur alhier, den heer *Edward Everett*, doen overhandigen.

De gezant heeft in zijn antwoord onder anderen te kennen gegeven dat het algemeen gouvernement in geenen deele kon beschouwd worden als eene der partijen, die bij de contracten met de afzonderlijke staten aangegaan, betrokken waren; echter zijne grootste deelneming betoond in het lot van al degenen die in de zaak betrokken waren; diep griefde hem vooral ook het verlies der natie eer; de blaam op den Amerikaanschen naam geworpen had hem bij uitstek in het hart zijner voorouders verbitterd. De toestand, — dus vervolgde de heer *Everett* — van de onder hunne schuldeischers gebukt gaande staten, van sommigen derzelve ten minste is zoo zonderling als betreurenswaardig. Zij hebben zich op eene onberadene wijze gewikkeld in verbindtenissen, die voor veel grootere en rijkere maatschappijen bezwarend zouden zijn, maar te midden van eene welhaast algemeene belemmering voor het oogenblik, bezitten zij de zekerste middelen, om zich later te kunnen herstellen. Ik neem den staat van Illinois als voorbeeld, en wat ik van dezen zal zeggen, zal, met inachtneming van het verschil der plaatselijke aangelegenheden, ook voor de overige geldig zijn. De staat van Illinois heeft zich, eenige jaren geleden, gewikkeld in de onderneming van het daarstellen van eene kanaal-vaart, van eenige mijlen lengte, tot het vereenigen der wateren van het meer van Michigan met die van de rivier van Illinois, en later nog in het maken van eenen spoorweg van omstreeks dertien honderd mijlen. Voor deze werken heeft die staat meer dan twee millioenen ponden st. in leening opgenomen en uitgegeven, en evenwel zijn die werken nog onvoltooid en leveren tot dus verre geene renten. De bevolking van dien staat is gelijk aan die van een Engelsch graafschap van den 2den rang, nagenoeg een half millioen. In gewone tijden zal dezelve eene bij uitstek welvarende bevolking wezen, maar ik houd mij verzekerd, dat zoo de Engelsche belasting op het inkomen van verleden jaar, door de wetgeving van Illinois aan dien staat werd opgelegd, meer dan de helft der bevolking, die anderzins belastbaren eigendom in die evenredigheid bezit, in het tegenwoordige oogenblik van algemeene verlegenheid beneden het punt van vrijstelling bevonden zouden worden, en dat van de andere helft, slechts het geringst gedeelte dat punt eenigzins van belang te boven zoude gaan. De thans sluimerende middelen van Illinois zijn evenwel alleraanzienlijkst.

Na deze middelen uiteengezet en tevens betoogd te hebben, dat de nadeelen uit de bankbreuk van sommige der staten hoofdzakelijk op Amerika zelf nederkomen, vervolgt de ambassadeur, al weder zakelijk, aldus.

De staten zelven hebben, als gouvernementen, de grootste moeijelijkheden ondervonden van het plotseling te niet gaan van het crediet; een verlies, waarin ook zelfs de staten, die stiptelijk aan derzelver verbintenissen zijn blijven voldoen, hebben moeten deelen, het crediet toch was iets, waarop zij in menig geval, tot het vinden der middelen ter voltooijing en vruchtdragend doen worden van hunne openbare werken, eigenlijk moesten bouwen. Aan het Algemeen Gouvernement der Vereenigde Staten moet het, na de afbetaling van deszelfs publieke schuld van meer dan tweemaal honderd millioen dollars, niet gelukken eene geringe leening te sluiten in deze hoofdstad van de financieele wereld, met zoo overvloedige kapitalen, ware het niet uit hoofde van de bankbreuk van sommige der staten, voortdurend voor die staten zelve en voor de bijzondere personen eene onuitputtelijke goudmijn verbleven zijn. Tot overmaat van ongeluk, zijn vele bijzondere fortuinen in de algemeene schipbreuk mede te gronde gegaan. Ik geloof niet dat er in de wereldgeschiedenis eenig voorbeeld gevonden wordt van eenen staat, die in zoo korten tijd zoo zeer van het toppunt der welvaart in de diepte van algemeene ellende vervallen is, als nu met de Vereenigde Staten in de laatste zes jaren het geval is geweest. Ik evenwel Mijne Heeren, de veerkracht en de kiem tot herstel zijn sterker, dan zij, die de zaak niet van nabij kunnen gadeslaan, immer zouden kunnen gelooven.

— Gisteren stonden de 3 pCt. gec. 96⅝; Ned. 2½ pCt. 56⅞, 5 pCt. 100; Spanje, 3 pCt. 32; Brazilië 75½; Columb. 25⅝; Mexico 29½; Portugal 71.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 10den April.

Bij besluit van den 31sten Maart jl. heeft Zijne Majesteit de commissie tot herziening der bestaande geneeskundige wetten en verordeningen, ingesteld bij besluit van den 20sten November 1841 n°. 60, eervol ontslagen, en tegelijkertijd Hoogstdeszelfs dankbetuiging voor den door haar verrigten arbeid, [illegible] den dag gelegden ijver.

— De generale staf-[illegible] infanterie met primo Mei aanstaande, omtrent welker [illegible] zooveel sprake geweest is, schijnt onveranderd bepaald [illegible]

kommanderende de divisien infanterie, in dien geest dezer dagen eene aanschrijving van wege het departement van oorlog te hebben bekomen, terwijl ook spoedig de marschorders aan de chefs der respectieve korpsen zouden gezonden worden.

— De aardbeving die men hier Donderdag morgen en op de plaatsen in ons vorig nommer reeds vermeld, heeft gevoeld, is ook bijzonder sterk geweest in het zuidoostelijk gedeelte dezer provincie. De berigten uit Eindhoven, Hilvarenbeek en Uden zijn daaromtrent nagenoeg eensluidend; maar vooral te Veghel is de schok hevig geweest, zoo als uit het volgend bijzonder berigt van daar, van den 6den, blijkt:

»Heden morgen omstreeks vier ure ontwaarde men alhier eenen vrij hevigen, doch zeer kortstondigen schok van aardbeving, welke ongeveer een kwartier uurs later zich herhaalde, doch in ligtere mate. Maar om half zes deed zich een schok gevoelen, welke nimmer uit het geheugen van Veghels ingezetenen zal worden gewischt, die dan ook plotseling uit bedden en huizen vlogen, ten einde het gevaar van onder de puinen te worden begraven te ontvlugten. Deze schok, welke ongeveer vijftien seconden aanhield, en den aardbodem in de rigting van het Zuidwesten naar het Noordoosten golvend bewoog, was dermate hevig, dat alle huizen kraakten en zoodanig geschud werden, dat de huisbellen geroerd, verscheidene schoorsteenen omvergeworpen, onderscheidene muren gescheurd, porseleinen potten, als sieraden op buffets geplaatst, ter nedergeworpen en verbrijzeld, de waters in vijvers en stille grachten dermate geroerd werden, dat nog een half uur na den schok deze met schuim bedekt bleven. Ja, er zijn steenen van den schoorsteen van den Heer *N. van den Ham* op eenen afstand van negen ellen van den voorgevel geworpen gevonden. In sommige boerenstallen loeiden de koeijen; terwijl in andere de paarden zich met geweld losrukten. Dit alles was gepaard met het schoonste weder en het zachtste luchtgestel, als men immer in de lente ontwaart."

Ook in Zeeland heeft de aardbeving zich doen gevoelen. Uit Middelburg schrijft men van den 6den dezer:

» Heden morgen, omstreeks 2 ure, werd hier een ligte schok van aardbeving gevoeld, die ten half zes ure door een tweeden, veel zwaarderen werd gevolgd, welke eenige seconden bleef aanhouden, en de torenklok zoo verre in beweging bragt, dat men het kleppen met den klepel in de verte konde hooren; de rigting scheen van het oosten naar het westen, hetwelk eenigzins werd bevestigd daardoor, dat de bewoners van huizen westwaarts gesitueerd, voor zij zelven de schokken voelde, die meer oostwaarts woonden, reeds uit hunne huizen zagen loopen."

De schok van aardbeving is ook te Utrecht door eenige menschen opgemerkt en, uit Bloemerwaard, nabij Bommel, schrijft men, dat aldaar de schok zoo sterk was dat de glazen dreunden.

— De centrale afdeeling van de tweede kamer der Staten-Generaal heeft zich in de laatste dagen met de rapporteurs bezig gehouden met het opmaken van haar voorloopig verslag betrekkelijk de ontwerpen der staatsbegrooting voor 1844 en 1845.

— De Nederlandsche en Belgische commissien van delimitatie hebben sedert eenigen tijd hunne werkzaamheden te Maastricht hervat, en zetten dezelve onafgebroken voort. Men verzekert, dat alles binnen den termijn van drie maanden, bij het laatste traktaat daartoe bepaald, zal afgedaan zijn.

— Z. M. heeft den generaal-majoor *Varlez*, te Brussel, die in der tijd bij het Nederlandsche leger in de oogziekte gewigtige diensten heeft bewezen, tot ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, en den heer *L. van Peteghem*, te Aalst, tot ridder der orde van de Eikenkroon benoemd.

— Bij eene circulaire, door den gouverneur van het Hertogdom Limburg aan de hoofden der gemeentebestuuren gerigt, is, naar aanleiding van eene aanschrijving van den minister van binnenlandsche zaken, van den 21 Maart jl., [illegible] opgedragen, om van elke weigering tot het opnemen van militaire inkwartieringen onmiddelijk proces-verbaal te laten opmaken, en aan den officier van justitie ter vervolging in te zenden. Deze aanschrijving schijnt in verband te staan met een arrest van het provinciaal geregtshof van Noord-Braband, waarbij is verklaard, dat men niet verpligt is, militaire inkwartiering te ontvangen, tegen welk gewijsde voorziening in cassatie bestaat.

— Te Doesburg is zekere *Johanna te Kiefte* gearresteerd, beschuldigd van dubbel huwelijk. Beide echtgenooten zijn nog in leven en de zaak moet door den eersten echtgenoot aan het licht gebragt zijn.

— In de op Donderdag te Amsterdam door de Nederlandsche Handelmaatschappij gehouden veiling van specerijen is alles naar kwaliteit verkocht: de notenmuskaat van 39 tot 130 cents, de foelie van 50 tot 116 cents, de nagelen tot 53 cents en de Javakaneel van 43 tot 133 cents; zijnde de noten 5 à 15 cents, de foelie 5 à 6 cents en de nagelen 2 à 3 cents onder taxatie verkocht, terwijl [illegible] beste kwaliteit der Java-kaneel ruim 30 cents hooger [illegible]

beoefening van de Fiteesche geschiedenis, oudheden en taalkunde te Leeuwarden, deszelfs 4ste vergadering, die door een zeer getal leden des genootschaps werd bijgewoond. Door deze vergadering werden tot gewone leden aangenomen de heeren *P. A. Y.* baron *van Harinxma thoe Slooten*, te Holwerd, Jhr. Mr. *C. L. van Beyma*, te Dronryp, Mr. *G. R. Nauta* en Jhr. Mr. *F. H. van Beyma thoe Kingma*, te Heerenveen, Mr. *S. van Teyens* en *F. A. van Boelens*, te Beetsterzwaag, *W. Lenike*, te Warrega en *P. Overbeek*, te Terhorne.

— Men gaat voort, den loop der komeet, welke in Spanje, Portugal en ook in Amerika gezien is, op te merken. De beroemde sterrekundige *Arago* heeft aan de akademie van wetenschappen te Parijs dienaangaande op nieuw eenige bijzonderheden medegedeeld. Hij meent te kunnen bewijzen, dat de bewering van een Zwitsersehen geleerde, als of de komeet tot in de atmospheer der zon zou doorgedrongen zijn, onjuist is. Zij is, het is waar, den 27sten Februarij, zoo digt bij de zon geweest dat zij daarvan niet verder verwijderd was dan het vijf duizendste gedeelte van den afstand der aarde van de zon, doch de snelheid der komeet was te gelijk zoo groot, dat zij aan de magtige aantrekkingskracht der zon heeft kunnen wederstand bieden, en dat hemellicht zonder botsing is kunnen voorbij snellen. De snelheid toch van den loop der komeet was niet minder dan van 104 mijlen *in éene seconde*, of zevenmaal grooter dan die van onzen aardbol. De afstand der komeet van de aarde bedraagt ongeveer 32 millioen mijlen.

In de jongste *Japasche Couranten* vindt men het volgende vermeld:

Van eene geeerde hand hebben wij berigt ontvangen van een in het district Bakussie (Ommelanden van Batavia) plaats gehad hebbend belangrijk voorval, hetwelk wij onzen lezers hieronder mededeelen.

Op den 16den November ll., met het vallen van den avond, was de inlander *Ramein*, van de kampong Tjiatten, op het land Telockpoetjoens, voor zijn huis met padie-kappen bezig, wanneer eensklaps een tijger-rooijaal van eene bijzondere groote, langzaam voortgaande, achter denzelven en zonder door hem bemerkt te worden, nadert. Intusschen ziet de vader van *Ramein*, die onder het afdak van het uithuis zat, het plaats vindende, doch wordt door den schrik zoodanig overmeesterd, dat hij geen besef heeft zijnen zoon opmerkzaam te maken op het gevaar, waarin deze verkeert. Bijna op hetzelfde oogenblik ziet hij dan ook dat zijn zoon door het vreeselijke dier bij het been wordt aangegrepen. *Ramein*, hevig verschrikt, werpt zich terstond, met de grootste tegenwoordigheid van geest, voorover op den tijger, spant al zijne krachten in, en drukt hem, met beide handen, den kop tusschen zijne beenen tegen den grond; doch, bemerkende dat zijne krachten tegen het dier niet en hetzelve naar het nabij gelegen bosch tracht te slepen, begint hij om hulp te roepen en pogingen aan te wenden, om den tijger met zijne vingers de oogen in te drukken, welk doel hij echter door zijne moeijelijke worsteling niet kan bereiken. De vader van *Ramein*, intusschen zijne tegenwoordigheid van geest herkregen hebbende, trekt een lang en dragende kris, die hij in zijne onstelteuis zijn gollok niet zoo spoedig vinden kan, vliegt op den tijger aan en steekt hem het wapen tot aan het hecht in de zijde. Op het ontvangen van deze wond, laat de tijger zijne prooi los, en keert zich om, terwijl hij langzaam wil weggaan, doch de vader van *Ramein* valt den aanval, en brengt hem eene tweede gelijke wond toe, waarop de tijger zich tot hem keert. Middelerwijl is echter ook de broeder van *Ramein*, *Mallang* genaamd, genaderd, die het woedende dier dadelijk een kap met zijn gollok toebrengt. Nu draait de tijger zich op de achterpooten om en slaat met de klaauwen naar *Mallang*, doch deze springt achteruit en wordt slechts even op het scheenbeen gemaakt, hierna vallen beide, vader en zoon, op den tijger aan, waardoor het hun gelukt, denzelven spoedig af te maken. De inlander *Ramein* heeft bij deze gelegenheid verscheidene belangrijke wonden bekomen. Onmiddelijk na het voorval is hij naar het stadsverband gezonden, waar men echter niet twijfelt aan zijne spoedige genezing. De tijger is bevonden reeds zeer oud te zijn, en bij nameting geblekken eene lengte te hebben van vijf voet tien duim, over den rug, buiten den staart. Men heeft ontdekt dat zich in dezelfde nabijheid, nog eene tijgerin, vermoedelijk het wijfje van den afgemaakten tijger, van gelijke grootte, bevindt, wordende niets onbeproefd gelaten, om ook dit dier te bemagtigen.

ALLERLEI.

Nieuwe Telegraaph.

De Silezische fabrikant *Treutler*, van Hirschberg, heeft een nieuw middel gevonden, om tijdingen met de telegraaph over te brengen, dat gemakkelijk snelwerkend en zeker is, en in Pruissen reeds is gebruikt geworden. Het werktuigelijke gedeelte is zoodanig verbeterd, dat daardoor met de snelheid des bliksems kunnen worden overgebragt en met eene groote duidelijkheid, niet alleen over dag, maar ook des nachts en bij mistig weder, door middel van een groote massa licht, dat men naar welgevallen kan kleuren. Bovendien is het werktuig zoo eenvoudig en zoo weinig gevaarlijk, dat de meest gewone werkman het kan behandelen. Ofschoon deze telegraaph zes armen heeft, zoo kost nogtans de groote massa licht, die zij bij elk teeken verspreidt, nog minder dan de twee armige telegraphen, waarvan men zich des nachts op de spoorwegen bedient.

Te AMSTERDAMSCHE BEURS van 11. Zaterdag werden verhandeld: Ned. 2½ pCt. 56 6/16; ditto 5 pCt. 101 een zest.; Kasbill. 26¼; Amort. Syndik. 4½ pCt. 98 6/16; ditto 3½ pCt. 82½; Dotatein Losr. 5 pCt. 100¼; Handelm. 137½; O. Indie 5 pCt. 100¼; Spoorweg op Haarlem 65; op Rott. 63; Rijn Spoorweg 93¼; Haarlemmermeer 106½; Rusland 107; 4 pCt. 90 drie achtste; Inschr. in Asign. 6 pCt. 70 drie achtste; Certif. van ditto 72¼; Spanje 5 pCt. 19⅞; Coupons ditto 27; ditto onbep. 19; Port. te L. 2½ pCt. 42½; Oostenr. Metall. 108⅞; Polen Aandeelen 165⅛; Amerika 6 pCt. 40; 5 pCt. 43¼; Braz. 77¾; Lonisiana 50; Philadelphia bij Hope 35¼; 6 pCt. bij Roths. 37; Amerik. Bankactien 5 drie zest.

GEREGTELIJKE AANKONDIGING.

Bij Vonnis van de Arrondissements-Regtbank, zitting houdende te *Breda*, dato vierden April 1800 drie-en-veertig, behoorlijk op de Expeditie geregistreerd, is onder Curatele gesteld den Heer LODEWIJK JAN FREDERIK BRUNET DE ROCHEBRUNE, zonder beroep, wonende te *Chaam*.

BEKKERS,
Procureur.

J. CAIRE,

in de Lange Brugstraat te BREDA,

heeft de eer zijne Begunstigers te verwittigen, dat hij ontvangen heeft een groot Assortiment LAKENS, CUIR-DE-LAINES en BROEKENSTOFFEN.

Alles tegen zeer civiele prijzen.

*** KERKVOOGDEN der Nederduitsche Hervormde Gemeente te *Breda*, zijn voornemens, op Vrijdag den 21. April aanstaande, des voormiddags ten *elf uren*, in het local hunner vergaderingen aan de GROOTE KERK alaar, ten overstaan van den Heer Ingenieur van den Waterstaat, te *Breda*, en onder voorbehoud van approbatie, aan den minst inschrijvenden aan te besteden eenige reparatien aan het DAK EN GOOTWERK, benevens aan de MUREN, LICHTRAMEN en andere gedeelten van het voormeld KERKGEBOUW; van welke reparatien het bestek, gedurende *twee dagen* voor de bestedinge, ter lezing zal liggen, in het koffijhuis van de Wed. Le GRAND, op de Markt, alsmede in het *Hof van Holland* bij de Wed. VAN RIJK, in de Reigerstraat te *Breda*; terwijl men zich gedurende de beide laatste dagen, tot nadere inlichting en aanwijzing in *loco*, kan vervoegen bij den Koster der Kerk.

VOOR HET RIJK.

DEPARTEMENT VAN FINANCIEN.

BESTUUR DER DOMEINEN.

PROVINCIE NOORD-BRABAND. AGENTSCHAP ROZENDAAL.

OPENBARE VERPACHTING VAN

Grasgewassen, Visscherijen en Landerijen.

De AGENT van het Domein, te Rozendaal, zal, als daartoe behoorlijk gemagtigd, op Vrijdag den 21sten April 1843, des voormiddags ten 10 ure, ten overstaan van den Heer Burgemeester der Stad *Bergen-op-Zoom*, ten Raadhuize alaar, onder voorbehoud van nadere goedkeuring, in het openbaar verpachten:

I. Voor den tijd van negen jaren ingaande 1. Mei 1843:

Het GRASGEWAS der Vestingwerken van *Bergen-op-Zoom*, verdeeld in 28 perceelen.

De VISSCHERIJEN van gemelde Vesting en van de Linie en de Forten *Moermond*, *de Rover* en *Pinsen*, verdeeld in 4 perceelen.

II. Voor den tijd van negen jaren, ingaande 11. November 1843:

Het GRASGEWAS der Forten *Moermond*, *de Rover* en *Pinsen*, verdeeld in drie perceelen.

III. Voor den tijd van negen jaren, ingaande 1. Mei 1843:

Het GRASGEWAS der Fortificatien gelegen aan den mond der Oudenbossche haven.

Het GRASGEWAS van het Retranchement aan het Lindenberger Veer onder *Gastel* en *Steenbergen*.

IV. Voor den tijd van zeven jaren, ingaande 1. November 1843:

De SCHORREN en AANWASSEN ten Oosten de Stad *Bergen-op-Zoom* en de Waterschans gelegen, groot 38 Bunders, 21 Roeden, 70 Ellen.

Een gedeelte WEG van den Zoidpolder van *Wouwdrecht*, groot 31 Roeden 92 Ellen.

De VISSCHERIJ van den *Provinciaalpolder van Wouwdrecht*.

De Voorwaarden dezer verpachtingen liggen dagelijks, uitgenomen des Zondags, ter lezing ten kantore van den Agent voornoemd.

De Agent van het Domein, —
P. SIX.

Te BREDA bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.